

SOSIALURIN

Blásetjóri:
Vilji SørensenÚtgevandi:
Føroya JavnaðarflokkurPrenti:
Prentsmíðjan á Høysbreyt

Minni skatt og minni toll

TAÐ vóru yndisorð hjá andstøðuflokknum undir seinasta landsstýri at tveita út millum manna, at javnaðarmenn undan valinum í 1958 høvdu lovað minni skatt og minni toll. Víst vistu teir, at hetta var ósatt, men tá tað ráddi um at leggja bein fyrri uppbyggingararbeiðið, annaðhvort hetta var vinnuliga, sosialt ella mentunnarliga. Vóru teir ikki so vandnir í vápninum, sum teir valdu eftir aðalregluni »hensigten helliger midlet«. Andstøðuflokkarnir deildu seg næstan málleysar um toll og skatt, og tær støðugt vaksandi figgjarlógirnar. Hetta gjørdur teir, hóast teir vóru við til at viðtaka meginpartin av tí, ið kom uppá figgjarlógina — og høvdu harafturat uppskot um nakrar miljónir aftrat. Tær miljónirnar,

teir ikki finga uppá deildu teir ikki minst um, so tær mugu fara at koma nú, saman við teimum nógvu miljónum, ið tað kostar at yvirtaka skúlan, uttanríkisstænastuna og annars allan tann meirkostnaðin, ið hvørt slitið band við Danmark verður at kosta føroyska samfelagnum — skattaborgarunum.

VIT fáa nú at frætta, hvussu hesir gævu harrar fara at tiggja sær figgjarliga — hesir harrar, sum hesi seinastu árin einki hava gjørt uttan tala um minni skatt og minni toll. Føroyski skattaborgarin er óttafullur, og tá ið skatta- og tollskriðan mikla loypur, verður ivaleyst neyðugt hjá mongum at seta lás uppá peningapungin, um ikki bæði hús og heim skulu fara um koll.

Verður landsstýrið at halda?

TAÐ er einki loyndarmál, at hetta er vanligur spurningur millum manna, uttan mun til flokkslit. Eitt er øllum greitt, at landsstýrissamgongan er samansett av ógvuliga ymiskt politiskt litaðum flokkum; men slíkar samgongur eru royndar áður og hava hildið, hóast tvídrátturin mangan hevur verið harður, og samhaldliði litið sterkari enn

vánaligur høsnaðráður. Frá samgongumonnunum fær ein sjálvandi ikki størvegis at frætta, men so mikið lekur longu út frá matum samgongumonnunum, at vónirnar eru ikki tær bestu, og verður hetta ikki eidsort undirbygt av samgongumanni, ið heldur: at best er at reinsa luftina og taka val aftur 8. november í ár.

Heldur tú ikki SOSIALIN?

So bílegg hann hjá postverkinum!

149

»eg havi bert sett tað soleiðis upp fyrri at tey, vit skylda til, skulu halda uppat at hótta við húsagangi. Tað er einki annað at gera, sum nú liggur fyrri.«

»Nei, nei, hetta verði eg ikki við til,« rópar stjórin óvursintur og loypur upp. »Heldur fara á heysin. Skálfur vil eg ikki vera, reina samvitsku fyrri Gudi og monnum. Tað eru ting, eg aldri víki frá. Rættvishi. Ára. Vit eru øll seg fyrri Gudi og hava fyrigeving fyrri neyðini. Men soverðið ne, nei!«

Hann tók ein stav í hondina og fór út at ganga, út í Sandagerði tann vegin, heilt út á Argir. Longri. Komin heilt út í hagan, legði hann seg á ein bakka at takka Gudi fyrri, hann var so frægur enn, at hann segði nei til soverðið lygsmansverk.

Tað mátti tó vera aðrir útvegir: Manna Guds egna fólk til at bjarga landinum, gera ein landssavnað, sum skuldi taka tað politiska valdið og nýta tað til fólksins gagn. Nú galt um at fara til verka beinan vegin. Gud hevði latið vita, at hann, Tún-Hanus, var tann maður, sum skuldi standa frammi og sameina øll, sum trúnnarliga vóru samsint við honum, tey, sum hann var vanur at rópa sini systkin í Harranum. Henda landssamkoma skuldi so bera tann politiska boðskap út til alt fólkíð og hava bjargingina í sær.«

Hann fer aftur til hús, gongur spakuliga, mest sum einsemið var ov gott frá at fara. Tað var hetta einsemið saman við Gudi, sum helt honum uppi í hesi tíðini — tá ið hann lá á sínum knøum á skrivstovugólvinum í bøn og innhugsan. Tá ið so uppmillum flogið kom á hann, hetta at hann alt í einum sá himmalin opnan og Guds einglar stiga upp og niður, tá ið hann kendi seg lyftan upp um hesa verð og sá so víða, so klárt, tá ið hann hoyrði røddir tala til sín um tað, Gud vildi hava hann at gera.

Hann kemur uggaður aftur á skrivstovuna, kennir seg frískan og lettan, gleðir seg til ta stund, tá ið konan kallar hann inn til te omm kvøldið og aftan á drekkamunnin at lesa úr Nýggjatestamenti

Skeið fyrri arbeiðisformenn

verður á Føroya Fólkaháskúla í dagnum 4.—9. mars. Við tað at bara 22 næmingar kunnu koma við, verða teir ið ætla sær á skeiðið bíðnir um at siga frá sum skjótast. Allir næmingar skulu búgva á skúlanum. Studningur verður latin upp til 20 kr. um dagin. Um óvngjvir melda seg verður skeiðið kanssa uppafurtikið seinri.

Virkisnevndin

tlf. 2794 millum kl. 13.30 og 16.

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

Lýsið í SOSIALINUM

Keypa væl haggreiddan

feskan fisk

Tað er neyðugt, at fiskurin er væl bløðgaður

Pí. BACALAO

150

og bera fram kvøldbønina. Nú eina tíð hevði tað verið tungt at borið, at tað, Gud hevði lagt á hann at gera, fyrri land og fólk, mótti móttøðu. Flestu høvdu sett seg í móti. Men eftirsíðan hevði ein himmalsk rødd opinberað, at hann hevði mistikið seg: Tað var ikki til hvønn mann, hann skuldi fara; men til broður og systur í Harranum. Tað vóru tey, sum skuldu sáa tað út millum fólkíð, sum bjarga skuldi. Hini vóru gudssavnanar óvinir; tí var tað óbeint at fara til teirra og vanta sær nakað gott burturúr. Teirra hendur vóru skitnar. Teirra gerðir vóru ikki gjørdar í Guds navni.

Bjarni Berg var á skrivstovuni enn. Stjórin rópar hann til sín og setir seg við skrivborðið.

Bjarni Berg setir seg hinumegin.

Tún-Hanus rættir seg í rygginum, og sigur við fulltrúan: »Tak handa roknskapin út av húsinum. Tað má ikki vera í mínum goymslum eina lotu meir. Bein fyrri honum, so einki ilt stendst av. Tann algóði Gud tolar ikki soverðið. Hann letur sína hond falla tungt á tann, sum ger falsarans verk. Takið tí annað skinn um bak, Bjarni Berg!«

Fulltrúin smáleði, sum hann var vanur. — Um hetta nú var so ring gerð kortini? Tað kundu sigast tær meiningar um tað, best at hugsa seg væl um. »Hugsði tygum, hvat ið hendir, um vit fara á húsagang. Skipini, vit hava reitt út fyrri menn, sum skylda her, verða seld. Teir standa eftir á berum. Fiskimenn, sum skylda her fyrri tað turra breyð, fara á húsagang. Øll tey nógvu, sum skylda okkum fyrri húsabygging, missa hús og heim. Konur, born, einkjur og faðirleys, sjúk og oldingar verða rikin út á geilur. Hugsði tygum ta neyð! Hvor skal hjálpa, hvor skal taka ábyrgdina, og hvor fær skuldina? Fyrst og fremst vit, sum her sita!«

»Ja, men tað er ikki mín skuld, at tað hevur gingið so, eg kann ikki synda móti Gudi og missa himmiriki fyrri tað, at ringar tíðir hava rámt alt landið. Hetta, tygum vilja hava meg

Meiri um F. F.

Hvor er tú, sum svarar fyrri F. F. í SOSIALINUM nr. 7 um, hvor er næstformaður?

Er tað tú, Jákup?

Var tað ikki betri, tú tagði? Var tað ikki betri, tú framvegis fjaldi gerðir tykkara?

Er tú felagsliga vaksin til at spæla dómari og diktator innan felag fiskimanna?

At tú ger tað, sýnir bert ein frek leika, sum fírr aðrir hætta sær til.

Tað er bæði synd og skomm, at fiskimenn lata sær slíkt bjóða.

Ongin næstformaður, sigur tú, hóast eingin er valdur í staðin. Eg skilji væl ræðslu tykkara; men verið ikki bangnir, havi tit bara jarn teppið hermetiskt lukkað — tit hava tikið tykkum stórri rætt enn so.

Tit brúta allar treytir og sviku øll lyft, ið givin vóru til sammenrenningina av Suðuroyar fiskimannafelag og Føroya Fiskimannafelag. Stjórnarflertals avgerð broytti formaðurin, og skrivarin tók sær av restini; tí liggur eisini lógin óbroytt í dag, hóast stjórnin bað meg gera uppskot, og eg gjørdi men sum tit lógðust á — eisini um at næstformaðurin skuldi vera fastur limur í stjórnini — hvat var bæði rætt og rimiligt, tí sum syndarlígi sannleikin ofta hevur verið, tí samráðingar úti og heima, til tydingarmiklar stjórnarfundir og aðrar stórar fundir, onginn formaður, ella betur hann ikki var, og hvor skal tá taka um endan — ein púra okunnigur maður — ella Jákup vera formaður hjá sær sjálvum.

Tað var óivað í einari slíkari løtu, at hann avgjórði, at næstformaðurin Karl Jespersen ikki skuldi verða boðin til 50 ára veitslu felagsins. Stjórnin sigur seg óseka.

Skommun er ikki mín, og vanvirðingin ikki bert móti mær, men beinleiðis móti suðuroyingum — ein spjaðingarroynd, sum fiskarar eiga at vera varnir fyrri.

Vit fiskimenn, norðuroyingar og suðuroyingar, eru ikki so ymskir, sum hesir menn vilja geva útítt av. Fjöldin, bera vit sama merki, sama tunga lyndi, sama trúfesti móti landi og heimi okkara, bitandi saman tenn, klárir at móta ókendu lagnu okkara — saman á skipi, saman í fiskimannafelag. Liv okkara er tíðint berkin kostur, og tíðint gott ikki at hugsa — men mark eigur at vera fyrri øllum, vit lata okkum bjóða.

Fiskimenn — alt er gjørligt við hesi ófullgiggaða lóg, felagið hevur nú. Í dag eitur tað, at teir lýsa felag okkar mannleyst og mótt allari fornuft siga, onginn næstformaður er. Men hvat verður næst? Avgerðin liggur í tykkara hondum, um tit vilja halda áfram í hesum diktatoriska skili, ella um tit vilja taka tykkum um reiggj og fáa felagið aftur á hendur fiskimannsins og fáa tað at hvíla á demokratiskum grundarlagi.

Karl Jespersen, Tvøroyri.

KVIK VASK

TLF.

2691